

Παράρτημα VII

Π
Ο
Ε
Δ

Υπουργό Οικονομικών

κ. Χάρη Γεωργιάδη

Υπουργείο Οικονομικών

Λευκωσία

Απάντηση στην πρόταση του Υπουργείου Οικονομικών με τίτλο Νέο Κυβερνητικό Ταμείο Προνοίας – Γενικές Παραμετροί

Έντιμε κύριε Υπουργέ,

Το σύνολο της πρότασης για τη σύσταση Νέου Κυβερνητικού Ταμείου Προνοίας («ΚΤΠ») όπως αυτό περιγράφεται στο πρόσφατο σημείωμα που μας έχετε δώσει (31/5/2018) καθώς και στην προηγούμενη παρουσίαση ημερ. 21 Νοεμβρίου 2017 που δόθηκαν στις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις (ΟΕΛΜΕΚ – ΠΟΕΔ - ΟΛΤΕΚ) από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών, δεν μας ικανοποιεί.

Με στόχο την ενδελεχή ανάλυση της πρότασής σας υπό το πρίσμα διεθνώς αναγνωρισμένων αναλογιστικών πρακτικών, έχουμε αναθέσει σε Σύμβουλους-Αναλογιστές την εκπόνηση εξειδικευμένης μελέτης (μία για τα μέλη της ΟΕΛΜΕΚ και ΟΛΤΕΚ και μία για τα μέλη της ΠΟΕΔ).

Τα αποτελέσματα της μελέτης και οι εισηγήσεις των Συμβούλων-Αναλογιστών παρουσιάστηκαν τόσο στα διοικητικά σώματα των Οργανώσεων όσο και σε συνελεύσεις των μελών τους. Για σκοπούς πληρότητας στην απάντηση των Οργανώσεων προς την πρόταση του Υπουργείου Οικονομικών, επισυνάπτονται οι σχετικές αναλογιστικές μελέτες οι οποίες ομιλούν αφ' εαυτών.

Αναφορικά με κάθε μία από τις 8 παραμέτρους που περιγράφονται στο σχετικό σημείωμα του Υπουργείου Οικονομικών (31/5/2018), σας παραθέτουμε τα πιο κάτω:

1) Νομικό Πλαίσιο

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις συμφωνούμε ότι εάν συμφωνηθεί η σύσταση νέου ταμείου προνοίας εντός των παραμέτρων που περιγράφονται, αυτό θα έχει τη νομική προσωπικότητα που δίνεται από τον αναφερθέντα νόμο και θα διέπεται από τις σχετικές του πρόνοιες.

2) Κάλυψη

Διατηρούμε τις έντονες επιφυλάξεις μας σε σχέση με τον χειρισμό που θα τύχουν οι έκτακτοι/συμβασιούχοι με βάση την υφιστάμενη περιγραφή των μελών που θα καλύψει το νέο ταμείο προνοίας και καλούμε το Υπουργείο Οικονομικών να ξεκαθαρίσει το όλο ζήτημα για να μην αφεθούν οποιαδήποτε μέλη μας εκτεθειμένα.

3) Ποσοστό αναπλήρωσης

Οι τρεις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις διαφωνούν με τις πρόνοιες αυτού του βασικότατου για την επιτυχία του νέου ταμείου προνοίας άρθρου.

Συγκεκριμένα και με βάση τα συμπεράσματα της μελέτης:

- Θεωρούμε ότι η στόχευση ποσοστού αναπλήρωσης ίσου με 60% είναι ανεπαρκής για την παροχή ικανοποιητικής συνταξιοδοτικής κάλυψης και τη διατήρηση του βιοτικού επιπέδου των μελών μετά την αφυπηρέτηση. Συγκεκριμένα, θεωρούμε ότι ο στόχος αυτός θα πρέπει να τεθεί τουλάχιστον στο 70% ενώ θα μπορούσε να τεθεί ακόμη και υψηλότερος στόχος γύρω στο 80%, λόγω του αυξημένου κόστους υγείας και των μειωμένων μισθών (ειδικά για τους πολύ χαμηλόμισθους). Η πρόταση του Υπουργείου για στόχευση ποσοστού αναπλήρωσης ίσου με 60% δεν θεωρείται ότι καλύπτει τις ανάγκες των μελών των Οργανώσεων μας για επάρκεια στις συνταξιοδοτικές παροχές.
- Αναγνωρίζουμε ότι οι αναλογιστικές παραδοχές που θα επιλεγούν για τον σχεδιασμό του Κυβερνητικού Ταμείου Προνοίας («ΚΤΠ») επηρεάζουν σημαντικά τα ποσοστά εισφοράς που θα συμφωνηθούν και καλούμε το Υπουργείο να επιλέξει τις καταλληλότερες παραδοχές για το σκοπό αυτό καθώς οποιαδήποτε απόκλιση της πραγματικής εμπειρίας (σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα) σε σχέση με τις παραδοχές δύναται να αλλοιώσει σημαντικά το συνταξιοδοτικό αποτέλεσμα για το κάθε μέλος του ταμείου. Επιπρόσθετα, τονίζουμε ότι η στόχευση ποσοστού αναπλήρωσης για μέλη ταμείων καθορισμένης εισφοράς, δύναται να μην επιτευχθεί και δεν είναι εγγυημένη αφού τα μέλη αναλαμβάνουν τον κίνδυνο των επενδύσεων και της μακροβιότητας. Συνεπώς, το στοχευμένο ποσοστό αναπλήρωσης θα πρέπει να εμπεριέχει ένα περιθώριο αποκλίσεων για κάλυψη αυτών των κινδύνων.
- Προτείνουμε όπως το νέο ταμείο προνοίας (ή το τμήμα του που θα καλύπτει τα μέλη των Οργανώσεων ή το κλαδικό ταμείο προνοίας για εκπαιδευτικούς) να σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη προφίλ που να συνάδουν με την καριέρα ενός εκπαιδευτικού και τη συνολική αναμενόμενη υπηρεσία μέχρι την συνταξιοδότηση (και όχι στη βάση προφίλ άλλων υπαλλήλων της δημόσιας υπηρεσίας).
- Εκτιμούμε ότι συνολικά ποσοστά εισφοράς 17.5% - 26% αναμένεται να δώσουν ποσοστό αναπλήρωσης 70%, για νεοεισερχόμενο μέλος ηλικίας 30 ετών (με ηλικία αφυπηρέτησης 65 και 62 έτη αντίστοιχα). Συνεπώς, για στόχευση ποσοστού αναπλήρωσης 70%, εάν τα μέλη συνεισφέρουν 5%, ο εργοδότης θα πρέπει να συνεισφέρει 12.5% - 21%. Συνεπώς, τα προτεινόμενα ποσοστά εισφοράς 3% + 3% απορρίπτονται ως εντελώς ανεπαρκή για να καλύψουν τις συνταξιοδοτικές ανάγκες των μελών του ταμείου.

4) Συνεισφορές και ωφελήματα

«Καθορισμένη συνεισφορά»:

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις αντιλαμβάνονται την πρόθεση του Υπουργείου να αποφύγει τόσο το κόστος όσο και τους κινδύνους χρηματοδότησης που συνδέονται με τη λειτουργία συνταξιοδοτικών σχεδίων καθορισμένης παροχής. Θα πρέπει όμως, αντιστοίχως, η μεταρρύθμιση αυτή που επήλθε με το κλείσιμο του κυβερνητικού σχεδίου συντάξεων από το 2011 και μετέπειτα, να μην επιφέρει ταυτόχρονα και διολίσθηση των ποσοστών εισφοράς στο νέο ταμείο σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα καθώς αυτό θα έχει καταστροφικές συνέπειες στο επόπειδο διαβίωσης των μελών των Οργανώσεων μετά τη συνταξιοδότηση.

Αυτό ενδεχομένως να παρασύρει ολόκληρη την αγορά καθώς πιθανότατα να ακολουθήσουν το παράδειγμα και άλλοι οργανισμοί (π.χ. στον ιδιωτικό τομέα, συλλογικές συμβάσεις άλλων κλάδων) με αποτέλεσμα τη συνολική αποτυχία επίτευξης αξιοπρεπούς διαβίωσης μετά τη συνταξιοδότηση στην κυπριακή κοινωνία (η οποία ήδη αντιμετωπίζει σοβαρούς κινδύνους σε αυτόν τον τομέα).

Επισημαίνεται ότι, τα ποσοστά εισφοράς που απαιτούνται για τη συσσώρευση αναλογιστικά ισοδύναμων αφελημάτων με αυτά που παρέχονται από το παλιό Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάξεων, σε εφάπαξ ποσό κατά την ηλικία αφυπηρέτησης κυμαίνονται από 15% - 20% αναλόγως προφίλ του μέλους (και της ηλικίας συνταξιοδότησης). Συνεπώς, τονίζεται ότι, εκτός από την προφανή μείωση στο εργοδοτικό κόστος, με τη μετάβαση σε σχέδιο καθορισμένης εισφοράς (χωρίς κατοχύρωση ή οποιεσδήποτε εγγυήσεις) η κυβέρνηση θα μεταφέρει τον κίνδυνο του προγράμματος στα μέλη και δεν θα έχει να διαχειριστεί τυχόν ελλείμματα ή μεταβλητότητα στο κόστος του νέου ταμείου.

«Παραχώρηση μηνιαία μέχρι εξαντλήσεως μερίδας δικαιούχου · Αναπροσαρμογή μηνιαίου εισοδήματος με βάση προσδόκιμο ζωής»

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις θεωρούμε ότι αυτό αυξάνει σημαντικά τον κίνδυνο για τα μέλη του ταμείου καθώς:

- Η πληρωμή μηνιαίας σύνταξης υπολογιζόμενης βάσει του μέσου όρου προσδόκιμου ζωής θα έχει ως αποτέλεσμα την εξάντληση της συνταξιοδοτικής μερίδας μελών των οποίων το προσδόκιμο ζωής ξεπερνά τον μέσο όρο. Συνεπώς, αυτά τα μέλη θα αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο μειωμένου εισοδήματος και κατά συνέπεια τη μείωση του βιοτικού τους επιπέδου. Αντιθέτως, μέλη με προσδόκιμο ζωής μικρότερο από αυτό του μέσου όρου, δεν θα επωφεληθούν στο έπακρο των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων.
- Επιπρόσθετα, η υφιστάμενη πρόταση για καταβολή σύνταξης που βασίζεται στον μέσο όρο προσδόκιμου ζωής και τις αποδόσεις των επενδύσεων, έχει ως αποτέλεσμα την πληρωμή σύνταξης της οποίας το ύψος είναι ευμετάβλητο και συνδέεται άμεσα με αυτούς τους παράγοντες. Η αστάθεια του εισοδήματος που δημιουργείται από αυτό τον σχεδιασμό δύναται συντείνει στην αβεβαιότητα του οικονομικού προγραμματισμού των μελών.
- Ένας τέτοιος σχεδιασμός θα ήταν λειτουργικός μόνο μέσω εγγυημένων όρων μετατροπής του εφάπαξ σε ισόβια σύνταξη ούτως ώστε να εξουδετερωθεί η αστάθεια του εισοδήματος αλλά και η πληρωμή αυτής της σύνταξης εφ' όρου ζωής με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση των επενδυτικών κινδύνων και κινδύνων μακροβιότητας που αντιμετωπίζουν τα μέλη με τον προτεινόμενο σχεδιασμό.

Επιπρόσθετα:

- Η πρακτική που εφαρμόζεται στα ταμεία προνοίας του ιδιωτικού τομέα κατά την αφυπηρέτηση είναι η πληρωμή όλων των δικαιωμάτων των μελών σε μορφή αφορολόγητου εφάπαξ ποσού.
- Συνεπώς, με στόχο την ίση μεταχείριση (νομοθετική και φορολογική) των μελών όλων των ταμείων προνοίας, θεωρούμε ότι θα πρέπει τουλάχιστον να δίνεται η επιλογή προς το μέλος για εφάπαξ πληρωμή ή για μετατροπή μέρος των δικαιωμάτων του σε μηνιαία σύνταξη βάσει εγγυημένων όρων μετατροπής για ισόβια σύνταξη, παρόμοιους με αυτούς που παραχωρούνται σε μέλη του Κυβερνητικού Σχεδίου Συντάξεων για την μετατροπή του εφάπαξ σε σύνταξη.

- Εναλλακτικά, θα μπορούσαν να δοθούν κίνητρα για αγορά ισόβιας σύνταξης από ασφαλιστικές εταιρείες.
- Από τις επιλογές που υπάρχουν για τον σχεδιασμό συνταξιοδοτικών επαγγελματικών ταμείων, σημειώνεται η τάση που υπάρχει στις διεθνείς αγορές για την παροχή ευελιξίας προς τα μέλη όσον αφορά την επιλογή του τρόπου χορήγησης της συνταξιοδοτικής τους μερίδας.
- Συγκεκριμένα, οι διεθνείς τάσεις απομακρύνονται από την υποχρεωτική αγορά σύνταξης δίνοντας προς τα μέλη τη δυνατότητα της επιλογής μεταξύ εφάπαξ ποσού, σύνταξης, και σταδιακής ανάληψης των δικαιωμάτων τους από τους λογαριασμούς τους.

«Ένταξη στο ΤΠ υποχρεωτική, με την πρόσληψη · Καταβολή εισφορών μέχρι την ημερομηνία αφυπηρέτησης · Δικαίωμα αυξημένης ευθελοντικής εισφοράς με φοροαπαλλαγή μέχρι το όριο που προβλέπει η νομοθεσία».

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις είναι σύμφωνες με τις πιο πάνω πρόνοιες.

5) Κάλυψη υπηρεσίας από το στάδιο εργοδότησης μέχρι την ένταξη στο σχέδιο

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις συμφωνούμε με τις πρόνοιες της πιο πάνω παραμέτρου με την επιφύλαξη της παραμέτρου 2 πιο πάνω σε σχέση με την κάλυψη των εκτάκτων/συμβασιούχων και την δίκαιη αποκατάσταση των δικαιωμάτων τους για την υπηρεσία τους πριν από την εισαγωγή του νέου ταμείου.

Τονίζουμε ότι, έχουμε κοστολογήσει, σε συνεργασία με τους Σύμβουλους-Αναλογιστές μας, τρία εναλλακτικά σενάρια αποζημίωσης αυτών των μελών για την προηγούμενη υπηρεσία τους, όπως περιγράφονται πιο κάτω και καλούμε το Υπουργείο σε διάλογο για επίλυση του πολύ σοβαρού αυτού ζητήματος για μια μεγάλη μερίδα μελών μας που βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε μεγάλη αβεβαιότητα σε σχέση με τα συνταξιοδοτικά του δικαιώματα.

Τα τρία σενάρια αφορούν:

- Αναδρομική ένταξη στο Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάξεων με βάση την πρώτη ημερομηνία εργοδότησης, ή
- Πίστωση της αναλογιστικής αξίας των παροχών από το Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάξεων (εκ μέρους του κράτους), για την συνολική υπηρεσία εργοδότησης με οποιονδήποτε καθεστώς εργοδότησης και μέχρι την ημερομηνία ένταξης στο νέο ταμείο προνοίας, στην ατομική μερίδα του μέλους στο νέο ταμείο προνοίας.

6) Ηλικία αφυπηρέτησης και άλλα συναφή

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις δεν αποδεχόμαστε αλλαγές στην υφιστάμενη ηλικία αφυπηρέτησης (πρόταση για 65^ο στο νέο ταμείο) των μελών τους (π.χ. μέλη ΠΟΕΔ αφυπηρετούν τώρα στα 62) χωρίς να έχει προηγηθεί διάλογος επί του συγκεκριμένου θέματος και των συναφών με αυτό ζητημάτων.

«Θα εισαχθεί σχέδιο πρόσθετης ασφάλειας στο Ταμείο για κάλυψη θανάτου, πρόωρης αφυπηρέτησης λόγω υγείας που θα ανέρχεται σε δύο ετήσιους μισθούς και θα χρηματοδοτείται από δικαιούχους και εργοδότη · Σε περίπτωση θανάτου του συνταξιούχου, το υπόλοιπο της μερίδας του θα το λαμβάνουν οι διαχειριστές της περιουσίας του».

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις δεν αποδέχονται αυτή την πρόνοια και ζητούμε όπως:

- Το ποσό κάλυψης να ανέρχεται τουλάχιστον σε **4 ετήσιους μισθούς**, και
- Το κόστος για αυτήν την κάλυψη να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από τον εργοδότη, ξεχωριστά από το νέο ταμείο προνοίας.

7) Δυνατότητα μεταφοράς ωφελήματος

Οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις δεν αποδέχονται τις πρόνοιες αυτής της παραμέτρου χωρίς προηγούμενα να έχουν γίνει νομοθετικές (ή/και φορολογικές) αλλαγές που να επιφέρουν τις ίδιες ρυθμίσεις και στα υπόλοιπα ταμεία προνοίας που λειτουργούν στην Κύπρο.

Συγκεκριμένα:

- Η πρακτική που εφαρμόζεται στα ταμεία προνοίας του ιδιωτικού τομέα επιτρέπει την πληρωμή των παροχών προς το μέλος κατά τον τερματισμό της απασχόλησης του μέλους. Θεωρούμε ότι θα πρέπει να υπάρξει προσαρμογή της υφιστάμενης πρότασης ή της ισχύουσας νομοθεσίας, με στόχο την ίση μεταχείριση όλων των μελών ταμείων προνοίας στην Κύπρο και να υπάρξει ένα θεσμοθετημένο και εγκεκριμένο (εποπτικά και φορολογικά) πλαίσιο μεταφοράς δικαιωμάτων.
- Επιπρόσθετα, σημειώνουμε ότι η υφιστάμενη πρόταση δεν παρέχει το δικαίωμα πληρωμής των παροχών του νέου ταμείου σε περιπτώσεις πρόωρης αφυπηρέτησης.
- Σημειώνουμε ότι κατά τη διάρκεια της αφυπηρέτησης, αφού δηλαδή η παροχή ξεκινά να πληρώνεται σε μορφή σύνταξης, δεν υπάρχει οποιαδήποτε πρόνοια για περιπτώσεις σοβαρής ασθένειας όπου το μέλος πιθανότατα να χρειάζεται τη μερίδα του για την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Συνεπώς, και επιπρόσθετα των προαναφερθέντων, θεωρείται ότι ο υφιστάμενος σχεδιασμός μηνιαίας καταβολής των παροχών περιορίζει σημαντικά την ευελιξία χρήσης των συνταξιοδοτικών πόρων των μελών αναλόγως των περιπτώσεων και των αναγκών που μπορεί να προκύψουν σε βάθος χρόνου.

8) Επενδυτική πολιτική/διακυβέρνηση

Με βάση την υφιστάμενη πληροφόρηση, οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις χρειάζονται αρκετές διευκρινίσεις για θέματα διακυβέρνησης του νέου ταμείου προνοίας (ή των νέων ταμείων προνοίας εάν συσταθούν κλαδικά / ανά οργανισμό), ιδιαίτερα σε σχέση με την επενδυτική λειτουργία του/των Ταμείου/Ταμείων.

Επισημαίνουμε ότι, **το μέγεθος ενός τέτοιου ταμείου θα δημιουργήσει πολλαπλά ζητήματα σε σχέση με τις επενδύσεις του, την αυξημένη επικινδυνότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος, την αντιπροσώπευση των Οργανώσεων εντός των διοικητικών του οργάνων, και των διαδικασιών με βάση τις οποίες θα λαμβάνονται αποφάσεις.** Γίνεται αποδεκτό ότι θα υπάρχουν οικονομίες κλίμακας και δυνατότητα επένδυσης σε μεγάλη γκάμα επενδυτικών κατηγοριών εάν ιδρυθεί μόνο ένα ταμείο, αλλά τονίζεται ότι αυτό εξαλείφεται μετά από ένα συγκεκριμένο όριο που αναμένεται να ξεπεραστεί ακόμη και με τη δημιουργία κλαδικών ταμείων προνοίας.

Επιπρόσθετα, θα μπορούσε να εξεταστεί η πρόσβαση σε πλατφόρμα επενδυτικών επιλογών από διάφορους παρόχους ούτως ώστε το κάθε μέλος να επιλέγει την κατάλληλη επενδυτική επιλογή με βάση το δικό του προφίλ.

Εν κατακλείδι σημειώνουμε ότι ανεξαρτήτως του διαλόγου που βρίσκεται σε εξέλιξη, θέση της Οργάνωσής μας παραμένει η ένταξη όλων των Εκπαιδευτικών στο υφιστάμενο Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάξεως.

Από τις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις

Αρ. πρωτ. 042-688.2018(ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ)

ΠΙΣΤΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠΥΡΙΔΑΚΙ 3-5, 2015 ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Τ.Θ. 28917, 2084 ΑΚΡΟΠΟΛΗ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛ. 22- 378480 , 22-379590, ΦΑΞ. 22-379430, 22-379550
E-MAIL: info@oelmek.com.cy Website: www.oelmek.com.cy